

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BIAŁE BŁOTA NA LATA 2016 - 2018

I WPROWADZENIE. Doświadczenia zdobyte w rodzinie stanowią fundament rozwoju intelektualnego, moralnego, psychicznego dziecka, a także jego dalszego, dorosłego życia. W tym środowisku dziecko ma możliwość bezpośredniej obserwacji wzorców postępowania i zachowania oraz budowania relacji międzyludzkich. Przygotowywanie do pełnienia społecznych ról w przyszłym dorosłym życiu, oraz kształtowanie własnych dążeń i celów życiowych najlepiej realizowane jest w rodzinie. Dziecko dzięki interakcjom, jakie zachodzą wewnątrz rodziny w toku identyfikacji z pewnymi postawami reprezentowanymi przez rodziców oraz naśladownictwem zachowań, może uczyć się przyszłych ról społecznych, a także stosunku do otoczenia. Poprzez budowanie właściwych więzi pomiędzy rodzicami i dziećmi, a także dzięki prezentowaniu przez rodziców pozytywnych wzorców zachowań, postępowania i umiejętność oceniania różnych sytuacji i osób, według uznawanych przez rodziców wartości, dziecko ma możliwość uczenia się jak budować własne życie. (H.Cudak, *Znaczenie rodziny w rozwoju i wychowaniu małego dziecka*, Warszawa 1999, s.29). Można zatem stwierdzić, iż pozytywne, oparte na miłości, zrozumieniu i wzajemnej pomocy stosunki rodzinne mają bardzo korzystny wpływ na rozwój i kształtowanie się osobowości dziecka, ponieważ potrafią nie tylko uodpornić je na wszelkiego rodzaju trudności i ewentualne obawy przed podejmowaniem nowych zadań i wyzwań, ale także pozwalają mu na odkrycie w sobie posiadanych możliwości oraz mocnych stron. Rodzina dla dalszego harmonijnego współistnienia w świecie jest terenem próbnych doświadczeń społecznych dziecka, który stanowi jednocześnie bezpieczny mikroświat odpowiedni dla jego niepokojów i niedostatecznie wykształconej umiejętności współżycia z innymi. (K. Appel, *Osoby znaczące w rozwoju człowieka*, „Remedium“ 2004, nr 12, s. 5). Rodzina ma decydujący wpływ na rozwój i osobowość dziecka. Wszelkie zaburzenia i dewiacje występujące w rodzinie odzwierciedlają się w zachowaniu oraz postawach dzieci. Napotymane trudności mogą być bodźcem do nieprzystosowania społecznego. Duży wpływ na występowanie niedostosowania ma ubóstwo, choroby rodziców, uzależnienia rodziców czy przebywanie w nieodpowiednim środowisku. (T. Pilch, I. Lepalczyk, *Pedagogika społeczna*, Warszawa 1995, s. 399.). Współczesna rodzina boryka się z różnorodnymi problemami. Wśród nich wymienić można m.in. ubóstwo, bezrobocie, zły stan zdrowia, uzależnienia, przestępczość, brak wydolności wychowawczej. Rodzina staje się również bezradna wobec przemian kulturowych, zagrożeń oraz nowych wyzwań i oczekiwań, które niesie życie i rozwój cywilizacyjny. Mając na uwadze przemiany dokonujące się w strukturze społecznej, zmianę funkcji rodziny, zagrożenia, które mogą wpływać destrukcyjnie na funkcjonowanie rodziny, powodują, iż niezbędnym staje się podjęcie działań pomocowych dla rodzin, które wspomogą je w wypełnianiu poszczególnych funkcji i zapewnią prawidłowe funkcjonowanie wszystkich członków rodziny, a szczególnie dzieci i młodzieży. Wyrazem troski lokalnego samorządu o dobro rodzin zamieszkujących teren gminy Białe Błota jest opracowanie niniejszego programu.

II PODSTAWA PRAWNA.

- 1) KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn.zm.)
- 2) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz.575)
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz.163 z późn. zm.)
- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390)
- 5) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487)
- 6) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r., poz. 224 z późn. zm.)
- 7) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r., poz. 2156 z późn.zm.)
- 8) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2014 r., poz. 382 z późn.zm.)
- 9) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r., poz. 195)
- 10) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 114 z późn.zm.)

- 11) Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2011 r., Nr 45, poz. 235)
- 12) Uchwała Nr RGK.0007.44.2015 Rady Gminy Białe Błota z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie przyjęcia samorządowego programu przyznającego uprawnienia członkom rodzin wielodzietnych zamieszkałych na terenie gminy Białe Błota
- 13) Uchwała Nr XXVI/357/2005 Rady Gminy Białe Błota z dnia 31 marca 2005 r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

III CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE.

- 1) **Cel główny.** Podjęcie działań zmierzających do systemowego wsparcia rodziny w celu poprawy jej funkcjonowania, życiowego usamodzielnienia, a także zapobiegania wykluczeniu społecznemu.
- 2) **Cele szczegółowe :**
- wspieranie rodziny i tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu
  - podniesienie kompetencji i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców; kształtowanie postaw prozdrowotnych
  - zapewnienie edukacji w zakresie podnoszenia kompetencji rodzicielskich i organizacja czasu wolnego
  - podejmowanie interdyscyplinarnych działań na rzecz powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do środowiska naturalnego
  - podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form opieki nad dzieckiem i rodziną
  - usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze

IV DIAGNOZA.

1) Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ogółem	18 351	18 489	19 255
Bezrobotni ogółem	688	597	442
Bezrobotni długotrwale	284	278	196
Bezrobotni z prawem do zasiłku	124	94	95
Liczba mieszkań w zasobie gminy	64	64	64
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie z zasobów gminy	75	78	80
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	11	11	11
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne	16	17	20
Liczba żłobków	2	2	2
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku	19	19	23
Liczba przedszkoli (w tym oddziałów przedszkolnych)	9	10	8
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg. złożonych wniosków	15	6	5
Liczba szkół podstawowych	3	3	3
Liczba szkół gimnazjalnych	2	2	2
Liczba szkół ponadgimnazjalnych	0	0	0
W tym: liczba szkół przygotowujących do zawodu	0	0	0
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży	6	6	6
Liczba podstawowych zespołów opieki zdrowotnej	2	2	2
Liczba szpitali	0	0	0

- Z w/w danych statystycznych wynika, iż sukcesywnie następuje wzrost mieszkańców na terenie Gminy Białe Błota. W roku 2014 liczba mieszkańców zwiększyła się o 138 osoby w stosunku do roku 2013, natomiast w roku 2015 o 766 osób w stosunku do roku 2014. Równocześnie coraz więcej osób ubiega się o przydział mieszkania z zasobów gminy, choć liczba mieszkań socjalnych utrzymuje się na stałym poziomie. Na podstawie w/w danych można wyprowadzić wniosek, że liczba żłobków na terenie gminy nie jest wystarczająca. W związku z powyższym potrzeby w zakresie zapewnienia opieki dzieciom do lat 3 nie mogą zostać w pełni zaspokojone poprzez formy opieki instytucjonalnej na terenie gminy. Zauważa się spadek rejestrowanego bezrobocia. Sytuacja ta jednak nie wpłynęła radykalnie na zmianę liczby osób zgłaszających się po świadczenia pomocy społecznej z tytułu bezrobocia (p.tabela 2 - Dane o korzystających z pomocy i wsparcia).

2) Dane o korzystających z pomocy i wsparcia na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba osób - bez względu na formę udzielonych świadczeń	982	850	813
Liczba osób	481	481	447
w tym: długotrwale korzystające	328	221	209
Liczba rodzin	326	297	277
Liczba osób w rodzinach	1058	837	787
Liczba osób ogółem	122	300	277
Liczba rodzin	121	275	260
Liczba osób w rodzinach	384	783	739
Liczba rodzin	140	185	159
Liczba osób w rodzinach	396	510	452
Liczba rodzin	140	140	133
Liczba osób w rodzinach	454	474	435
Liczba rodzin	132	133	144
Liczba osób w rodzinach	338	350	374
Liczba rodzin	71	37	55
Liczba osób w rodzinach	179	81	137
Liczba rodzin	81	94	92
Liczba osób w rodzinach	358	413	411
Rodziny niepełne	45	45	45
Rodziny wielodzietne	64	47	40
Liczba rodzin	37	42	44
Liczba osób w rodzinach	99	88	86
Liczba rodzin	0	0	1
Liczba osób w rodzinach	0	0	3
Liczba rodzin	16	17	19
Liczba rodzin	4	9	15
Liczba rodzin	22	27	20
Liczba osób w rodzinach	25	27	23
Liczba rodzin	6	4	4
Liczba osób w rodzinach	31	10	8
Liczba rodzin	5	4	7
Liczba osób w rodzinach	10	14	26
Liczba rodzin	0	0	0
Liczba rodzin	0	0	0
Liczba rodzin	12	16	10
Liczba osób w rodzinach	51	60	35
Liczba osób	0	0	1

- Jak wskazują powyższe dane najczęstszymi powodami ubiegania się o przyznanie pomocy były: ubóstwo, bezrobocie i w dalszej kolejności - niepełnosprawność. W roku 2013 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu ubóstwa wyniosła 140, z powodu bezrobocia również 140, natomiast z powodu niepełnosprawności 132. W roku 2014 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu ubóstwa wyniosła 185, z tytułu bezrobocia pozostała bez zmian (140 rodzin), natomiast z powodu niepełnosprawności 133. W kolejnym 2015 r. liczba rodzin korzystająca ze wsparcia z tytułu ubóstwa wzrosła do 159 rodzin, z powodu bezrobocia nieznacznie zmalała do 133 rodzin, a z tytułu niepełnosprawności wzrosła do 144 rodzin. Skutki i straty, które są konsekwencją wyżej są dotkliwe nie tylko dla samych bezrobotnych i ich rodzin, ale również dla całego społeczeństwa. Sytuacja ta implikuje niewykorzystaniem potencjału ludzkiej pracy, poczuciem zagrożenia bezrobociem wśród zatrudnionych, nasileniem społecznej patologii oraz potrzebą korzystania z pomocy społecznej. Jak ilustrują przedstawione wyżej dane, rodziny korzystające z pomocy społecznej nie posiadają wystarczających predyspozycji, by same mogły poradzić sobie w trudnej sytuacji. Spostrzega się wzrost liczby rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Warto zaznaczyć, że nieporadności rodziców na gruncie wychowania bardzo często towarzyszą inne zaburzenia życia rodzinnego, jak: rozluźnienie więzi między jej członkami, zła atmosfera, niewłaściwe metody wychowawcze, niemożność sprostania kłopotom materialnym, problemy alkoholowe oraz inne dysfunkcje. Ważne jest wprowadzenie działań profilaktycznych, które będą wspierać rodzinę w pokonywaniu występujących trudności poprzez współpracę wielu instytucji.

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ogólna liczba dzieci objętych edukacją szkolną i przedszkolną na terenie gminy (dane COEiS)	2 652	2 793	2 884
Liczba dzieci korzystająca z dożywiania w formie obiadów (dane GOPS)	223	179	156

Liczba dzieci objęta pomocą na zakup podręczników i przyborów szkolnych (dane GOPS)	172	221	189
Liczba dzieci otrzymujących stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne (dane COEiS)	182	134	126

- Powyższe dane wskazują malejącą liczbę dzieci objętych pomocą w formie posiłków. Powodem takiego stanu rzeczy jest zmiana zasad realizacji programu dożywiania dzieci w szkołach, która obowiązuje od stycznia 2014 r. zgodnie z Uchwałą nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P. z 2013 r. poz. 1024 z późn. zm.). Co więcej, dane statystyczne dotyczące dofinansowania do zakupu podręczników i przyborów szkolnych, wskazują znacznie mniejszą liczbę osób korzystających z tej formy wsparcia. Sytuacja ta wynika z faktu, iż równolegle realizowany jest rządowy program pomocy „Wyprawka szkolna”. Ponadto Ministerstwo Edukacji Narodowej rozszerzyło reformę oświatową, dzięki czemu m.in. uczniowie niektórych klas mogli otrzymać bezpłatny komplet podręczników. W konsekwencji zmniejszyło się zapotrzebowanie na dofinansowywanie do zakupu podręczników przez ośrodki pomocy społecznej. Pomoc materialna w formie stypendiów socjalnych dla uczniów i zasiłków szkolnych realizowana jest przez Centrum Obsługi Edukacji i Sportu.

3) Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Rodzaj instytucji	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba form pomocy i wsparcia	11	11	11
Liczba osób korzystających	655	817	752
Liczba uczestników	25	25	25
Liczba uczestników	22	22	22
Liczba uczestników (wg liczby miejsc)	22	25	25
Liczba uczestników	57	58	60
Liczba uczestników	113	149	143
Liczba osób korzystających	27	30	29
Liczba osób korzystających	59	71	67
Liczba osób korzystających	330	437	381

- Na terenie Gminy Białe Błota funkcjonują instytucje oraz formy wsparcia, w ramach których osoby i rodziny mogą zostać objęte specjalistycznym wsparciem. W w/w placówkach prowadzony jest „Klub Malucha”. W ciągu roku dla rodziców został zorganizowany cykl spotkań edukacyjnych. Odbywały się spotkania okolicznościowe integracyjne, „Integracyjny piknik rodzinny”, półkolonie letnie „Sportowo znaczy zdrowo”, autorskie spotkania profilaktyczne pod hasłem „Do czego służą ręce?”. W czasie przerw szkolnych placówki te proponują swoim uczestnikom oraz innym dzieciom spędzanie wolnego czasu w ramach zorganizowanych zajęciach. Do Punktu Interwencji Kryzysowej – Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego kierowane były osoby wymagające specjalistycznej pomocy psychologa, psychiatry, terapeutów ds. uzależnień i radcy prawnego. Na terenie Gminy Białe Błota prowadzone są dwie grupy terapeutyczne. Grupy te realizowały przede wszystkim zadania wychowawcze i przygotowujące do profilaktyki przeciwalkoholowej w oparciu o programy zajęć wychowawczo - profilaktycznych (np. „Spójrz inaczej”, „Drugi elementarz czyli program siedmiu kroków”), programy socjoterapeutyczne dla dzieci z trudnościami w zachowaniu i adaptacją. Znakomitym sposobem zintegrowania grupy i zmiany ich nastawienia stały się wprowadzone zajęcia sportowe oraz prowadzone w formie zabawy. Z danych statystycznych wynika, iż liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy i wsparcia w ostatnich dwóch latach pozostaje na względnie stałym poziomie.

4) Inne wybrane rodzaje pomocy i świadczeń

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba rodzin Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	1 457	1221	1090
Kwota świadczeń w zł	1 804 101	1 614 558	1 583 162
Liczba rodzin Liczbiorazwój i dodatek z tytułu urodzenia dziecka (ujmowany w pozycji „zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych”)	43	50	58
Kwota świadczeń w zł	43 000	50 000	58 000
Liczba świadczeń Liczbiorazwój zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	112	145	150
Kwota świadczeń w zł	112 000	145 000	150 000
Liczba świadczeń Świadczenie pielęgnacyjne	795	625	723
Kwota świadczeń w zł	408 048	437 110	856 147
Liczba świadczeń Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	4 293	4 412	4 318
Kwota świadczeń w zł	656 829	675 036	660 654
Liczba świadczeń Liczbiorazwój : zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	1 575	1 589	1 559
Kwota świadczeń w zł	240 975	243 117	238 527
Liczba osób Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	125	178	180

Kwota świadczeń w zł	760 355	740 217	769 900
Liczba gospodarstw domowych Dodatki mieszkaniowe	92	95	97
Kwota świadczeń w zł	351 587	292 031	306 093
Liczba gospodarstw domowych Dodatki energetyczne	x	4	3
Liczba osób	x	470	603
Liczba osób	52	40	47
Kwota świadczeń w zł	45 500	34 400	60 936
Liczba wydanych KDR	nie realizowano	686 (realizacja od 01.06.)	540
Liczba wydanych KDR	0	0	906
Koszty zastosowanych ulg	0	0	197 275 (V-XII 2015)

- Zebrane powyżej dane potwierdzają, iż na terenie Gminy Białe Błota występuje potrzeba realizacji różnorodnych działań, w tym pozostających poza pomocą społeczną, w zakresie wsparcia rodzin, gdyż liczba osób korzystających z wyżej wykazanych form wsparcia nie ulega większym wahaniom na przestrzeni ostatnich 3 lat (z wyjątkiem liczby uprawnionych do zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych). Zauważyć należy, iż w okresie ostatnich trzech lat w gminie nastąpił nieznaczny wzrost urodzeń, ale też zwiększyła się liczba osób, które wystąpiły o świadczenie z funduszu alimentacyjnego.

5) Dane Zespołu Interdyscyplinarnego

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	ROK 2015
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie	26	32	36
Ilość prowadzonych procedur "Niebieska Karta"	42	43	35
Ilość zamkniętych "Niebieskich Kart"	30	38	26

- Działania Zespołu Interdyscyplinarnego służą efektywnemu wykorzystaniu zasobów pomocy społecznej na poziomie gminy w celu skutecznego udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz ich najbliższemu otoczeniu. Dzięki działaniom Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2013-2015 udało się uzyskać m.in.: nakaz opuszczenia lokalu - 9 osób, zawiadomienie Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa - 26 osób, wyroki skazujące z art. 207 kk - 18 osób, zakaz zbliżania się - 11 osób, podjęcie dobrowolnego leczenia odwykowego - 36 osób, interwencyjne odebranie dzieci (w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia) - 3 dzieci. Dla jeszcze większej ochrony, wsparcia oraz kontroli rodziny, w której występuje problem przemocy prowadzony jest monitoring środowisk objętych procedurą Niebieskie Karty w postaci niezapowiedzianych wizyt pracownika socjalnego wraz z funkcjonariuszem policji w godzinach popołudniowych. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego zwiększa skuteczność działań podejmowanych przez przedstawicieli różnych instytucji i współpracujących ze sobą na rzecz wsparcia rodzin dotkniętych przemocą. Zauważalny jest wzrost liczby osób, które przerwały milczenie i zgłosiły problem przemocy w rodzinie. Możemy powiedzieć, że jest to skutek nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i działalności Zespołu Interdyscyplinarnego działającego w Gminie Białe Błota.

6) Wsparcie rodzin i dzieci przebywających w pieczy zastępczej i zagrożonych umieszczeniem poza rodziną biologiczną

Rodzaj pieczy zastępczej	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Rodzina zastępcza spokrewniona	0	6	2
Rodzina zastępcza niezawodowa	3	2	4
Rodzina zastępcza zawodowa (w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna)	2	0	2
Rodziny dom dziecka	0	0	0
Pieczna zastępcza instytucjonalna	1	1	1
Ogółem pobyty dzieci w pieczy zastępczej	6	9	9
Kwota odpłatności gminy za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	5 944	8 052	13 739
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	1	1	2
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	12	12	28
Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem poza rodziną biologiczną	5	18	15

- W przypadku kiedy rodzice biologiczni nie mogą pełnić władzy rodzicielskiej, wówczas opieka nad dziećmi sprawowana jest w formie pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej, organizowanej przez powiat. Obowiązek Gmin dotyczący partycypacji w kosztach utrzymania dzieci przebywających w pieczy zastępczej został wprowadzony w życie Ustawą z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od dnia 01.01.2012 r. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2: tj. 10% - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 30% - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 50% - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Wzrost kosztów odpłatności gminy w roku 2014 wynika z faktu wzrostu liczby dzieci, które trafiły do pieczy zastępczej, natomiast w kolejnym, 2015 roku, nastąpił z powodu zmiany procentowej odpłatności gminy wynikającej z czasookresu pobytu dzieci w pieczy. Niepokojącym zjawiskiem społecznym jest następujący wzrost liczby dzieci, które trafiają do pieczy zastępczej, dlatego też przywiązuje się większą rolę do pracy asystentów rodziny w środowiskach z występującymi problemami opiekuńczo - wychowawczymi. Asystent rodziny w ramach wsparcia udzielanego rodzinom przyczyniać się ma do zatrzymania tego niekorzystnego zjawiska. Asystent rodziny ma więc być osobą niosącą pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, ma być bliżej rodziny i wspierać ją na co dzień w pokonywaniu jej problemów zarówno wychowawczych, jak i socjalnych (w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowania wydatków i wykonywania innych obowiązków rodzinnych i rodzicielskich). Od 01.06.2013 r. zatrudniony został pierwszy w gminie asystent rodziny, który podjął działania wspierające rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Zatrudnienie kolejnego asystenta rodziny na cały etat nastąpiło od lipca 2015 r. dzięki przychylności Rady Gminy Białe Błota.

V. Harmonogram działań planowanych do realizacji w ramach Programu

Lp.	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji
1.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (m.in. psycholog, terapeuta, psychiatra, radca prawny)	2016-2018	- liczba osób korzystających z porad
2.	Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez kontynuowanie realizacji Białobłockiej Karty Rodziny Wielodzietnej oraz Karty Dużej Rodziny	2016-2018	- liczba rodzin - liczba wydanych KDR
3.	Zaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej, rzeczowej, pracy socjalnej (w tym organizowanie alternatywnych form zatrudnienia)	2016-2018	- liczba rodzin - liczba udzielonych świadczeń - liczba osób skierowanych do udziału w programach
1.	Systematyczna praca asystenta rodziny z rodzinami z występującym problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	2016-2018	- liczba asystentów rodziny - liczba rodzin objętych wsparciem
2.	Organizowanie spotkań, warsztatów poszerzających wiedzę rodziców dot. opieki i wychowania dziecka oraz służących odnowieniu stylu życia	2016-2018	- liczba projektów - liczba uczestników
3.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2016-2018	- liczba prowadzonych procedur "Niebieska Karta" - liczba grup roboczych
4.	Podnoszenie świadomości o zagrożeniach występujących w środowisku lokalnym	2016-2018	- liczba inicjatyw, - liczba uczestników
1.	Integrowanie rodzin ze środowiskiem lokalnym	2016-2018	- liczba spotkań
2.	Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie oraz organizowanie wypoczynku dla dzieci	2016-2018	- liczba programów - liczba uczestników
3.	Kierowanie osób, rodzin na zajęcia kompensacyjno-edukacyjne w celu podnoszenia kompetencji rodzicielskich	2016-2018	- liczba osób skierowanych
1.	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Placówkami opiekuńczo - wychowawczymi	2016-2018	- liczba rodzin - liczba dzieci umieszczonych poza rodziną biologiczną
2.	Praca z rodziną - również w sytuacji czasowego, interwencyjnego umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną	2016-2018	- liczba interwencji

1.	Informowanie osób, rodzin o roli podmiotów działających na rzecz rodziny,	2016-2018	- liczba opracowanych plakatów, ulotek, broszur - liczba odbiorców
2.	Opracowanie spójnej informacji o ofercie specjalistycznej pomocy z zakresu wsparcia rodziny dostępnej na terenie Gminy Białe Błota	2016-2018	- liczba opracowanych artykułów, broszur, ulotek - liczba odbiorców
1.	Stała wymiana informacji pomiędzy instytucjami pracującymi na rzecz rodziny	2016-2018	- liczba spotkań i kontaktów
2.	Wzmocnienie współpracy pomiędzy pracownikami socjalnymi a asystentami rodziny, pedagogami, kuratorami i innymi specjalistami (grupy robocze) pracującymi w obszarze wsparcia rodziny	2016-2018	- liczba spotkań i kontaktów
3.	Udział pracowników w szkoleniach i warsztatach podnoszących kompetencje zawodowe	2016-2018	- liczba szkoleń - liczba uczestników

VI. Partnerzy Programu

1) **Zasoby:** Na terenie Gminy Białe Błota w budowę lokalnego systemu opieki nad dziećmi i rodzinami wymagającymi wielokierunkowej pomocy oraz do realizacji przedmiotowych zadań realizacji przewiduje się włączenie następujących instytucji i jednostek:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach (koordynator programu)
- Urząd Gminy w Białych Błotach w Białych Błotach
- Punkt Interwencji Kryzysowej - Rodzinny Punkt Konsultacyjny przy GOPS w Białych Błotach
- Warsztat Terapii Zajęciowej „Dąb” w Białych Błotach
- Zakład Aktywności Zawodowej "Ośrodek Sportu i Rehabilitacji" w Białych Błotach
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Cielu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Białe Błota
- Komisariat Policji w Białych Błotach
- Placówki Służby Zdrowia z terenu Gminy Białe Błota
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Białe Błota oraz Centrum Edukacji i Sportu
- Ośrodek Wsparcia i Integracji w Trzcincu
- Ośrodek Wsparcia i Integracji w Kruszynie Krajeńskim
- Ośrodek Wsparcia i Integracji w Murowańcu
- Świetlica Socjoterapeutyczna "Małgosia" w Cielu
- Gminne Centrum Kultury w Białych Błotach
- sądy, prokuratura
- sądy, prokuratura.

VII. Zasoby

Lp	Zasoby	Wyszczególnienie
1.	Logistyczne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach
2.	Osobowe	Wykwalifikowana kadra specjalistyczna
3.	Techniczne	Sprzęt multimedialny, projektor, nagłośnienie, środek transportu
4.	Merytoryczno-edukacyjne	Programy np.: „Do czego służą ręce”, „Program psychoedukacyjny dla rodziców”, „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota na lata 2016-2018", plakaty, ulotki, broszury, informatory, strona WWW.

VIII. Realizacja Programu

1) **Realizacja zadań.** Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań GOPS w Białych Błotach. Program realizowany będzie na terenie gminy w latach 2016 – 2018. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny należy uwzględnić w tym procesie uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji. Tak rozumiany program stanowić będzie pełne i kompleksowe ujęcie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

- 2) **Finansowanie Programu.** Program finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Białe Błota, z budżetu państwa (programy rządowe), ze środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych.
- 3) **Monitorowanie Programu.** W ramach realizacji programu gromadzone będą informacje, które pozwolą na ocenę postępów poszczególnych działań, wskażą dalsze potrzeby, przeformułują zadania i wskażą kierunki ewentualnych zmian w programie. Wskazana jest systematyczna współpraca pomiędzy instytucjami - partnerami programu, w celu zapewnienia najlepszego efektu podejmowanych inicjatyw. Zgodnie z art. 179 ust. 1 i 2 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

IX. Zakładane efekty realizacji Programu. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności, że ich sytuacja nie musi być trwała, że możliwe jest wyjście z sytuacji kryzysu przy wsparciu dostępnego dla wszystkich osób zainteresowanych nieodpłatnego systemu specjalistycznego wsparcia. Spodziewanymi efektami realizacji Programu mają być:

- 1) Zahamowanie wzrostu liczby rodzin dysfunkcyjnych w gminie.
- 2) Poprawa jakości życia rodzin, wyrównanie różnic w poziomie życia, w tym poprzez wsparcie materialne i aktywizację zawodową członków rodzin.
- 3) Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach poprzez wczesne reagowanie na pojawiające się trudności.
- 4) Pogłębienie wiedzy i zwiększenie wrażliwości społecznej na problemy dziecka i rodziny.
- 5) Zniwelowanie zagrożenia odebrania dzieci z rodziny biologicznej.
- 6) Rozbudowanie poradnictwa specjalistycznego.
- 7) Większa efektywność działania.
- 8) Stworzenie skutecznego systemu rozwiązywania problemów rodziny.
- 9) Podniesienie wiedzy i świadomości rodziców w zakresie prawidłowych wzorów wychowawczych i poprawa relacji pomiędzy członkami rodziny.
- 10) Propagowanie kultury i zdrowego stylu życia.
- 11) Integracja rodzin. Zagospodarowanie czasu wolnego.
- 12) Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.

Przewodniczący Rady Gminy
Białe Błota

Jacek Grzywacz